

Марія ГУДЗ

*Здобувачка третього освітньо-наукового рівня вищої освіти
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка,
вчитель української мови і літератури 2 категорії Тернопільського ліцею
№ 21 – спеціалізованої мистецької школи імені Ігоря Герети,
Тернопіль, Україна
mgub0711@ukr.net*

ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ У ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ МЕДІАОСВІТИ

Загальнолюдські цінності мають важливе значення в житті людини. Це дуже помітно сьогодні, у час російсько-української війни, коли всі блага цивілізації втратили свою вагомість перед загрозою життю. Без почуття власної гідності, добра, людяності, відповідальності, толерантності, творчої ініціативи, підприємливості, беззаперечно, сучасне суспільство функціонувати не зможе. Погоджуємось із Василем Сухомлинським, який стверджував, що людина освічена, але не вихована, має гранітні груди і глиняні ноги [3]. Тому, вважаємо, головне завдання освіти – формування високоморальної особистості.

Освіта XXI століття – це медіаосвіта. Її досліджують Л. Баженова, О. Бондаренко, Г. Боришполець, О. Волошенюк, Т. Іванова, Г. Онкович та інші. Зокрема, про формування морально-етичних норм в умовах медіаосвіти говорять І. Кузьма та О. Янкович.

Беручи до уваги Концепцію впровадження медіаосвіти в Україні, розуміємо пріоритетність морально-етичних цінностей у сучасній освіті [1]. Виходячи з цього, ми переконані, що основною метою медіаосвіти є медіакомпетентна особистість, яка має навички критичного мислення, об'єктивного світосприйняття, аналізу та відтворення, цінування людини з її особливостями; яка орієнтується на осмислення життєвоважливих парадигм буття, формування й розвиток світогляду, переконання і почуття, розуміння багатоманітності культур, формування особливого ставлення до навколишнього світу і людей у ньому; яка сприймає й перетворює зовнішню культуру у внутрішній морально-етичний світ.

У сучасному суспільстві прагнення до успіху, прагматизм витісняють гуманізм, милосердя, натомість нарастають прояви жорстокої агресивної поведінки, однією з причин якої є нерозбірливе споживання інформації. Тому важливо підібрати ефективні методи, форми, принципи роботи для того, щоб був результат. Найбільш ефективними, на нашу думку, є такі форми і способи морально-етичного виховання:

– демонстрація добрих прикладів (Один з найефективніших способів формування морально-етичних цінностей. Вчителі та батьки повинні бути позитивними моделями поведінки, проявляти моральність та етичні цінності у своїй діяльності. Учні повинні бачити, як вони застосовуються у реальному житті.);

– медіаосвітні та інтерактивні уроки, проведення яких потребує спеціальних розробок методичних матеріалів, чіткого планування методів, форм роботи і технічного забезпечення;

– дискусії та обговорення. (Важливо створювати можливості для спілкування на морально-етичних тем у класній кімнаті. Вчителі можуть пропонувати сценарії або ситуації, що вимагають вирішень, і сприяти обговоренню різних поглядів та аргументів. Це допомагає учням розвивати свій моральний компас і навички критичного мислення.);

– рольові ігри, при використанні яких можна обирати різні ролі та ситуації, приймати рішення. (Це дозволяє дітям побачити наслідки своїх вчинків та розуміти, і як їх вони впливають на інших.);

– історія та література. (Дають можливість спостерігати, як герої поведуться за складних обставин допомогти учням розуміти різні аспекти моральності та етики.

Застосувавши ці методи та форми, вчителі повинні навчити учнів бути ввічливими, слухняними, чемними з однолітками і дорослими, сумлінно виконувати власні обов'язки, берегти природу та громадське майно тощо.

Отже, виховання морально-етичних цінностей – один із найважливіших напрямів медіаосвіти. Вважаємо, що він повинен набути комплексного характеру.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні [Електронний ресурс]: Схвалено постановою Президії Національної академії педагогічних наук України 20.05.2010 р., протокол № 1-7/6-150. URL: <https://ms.detector.media/print/11048/>
2. Кузьма І. Формування морально-етичних цінностей дітей старшого дошкільного віку в процесі реалізації медіаосвіти. І. Кузьма // Людинознавчі студії. Серія: Педагогіка. 2018. Вип. 6. С. 219–228. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lstud_2018_6_20.
3. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: у 5 т. В. О. Сухомлинський. Київ: Радянська школа, 1977. Т.3. 640 с.
4. Янкович О. І. Моральне виховання учнів молодшого шкільного віку в процесі реалізації медіаосвіти. О. І. Янкович. Педагогічний альманах. 2017. №33. С. 18–24.